

OPONENTSKÝ POSUDOK K INAUGURAČNÉMU KONANIU

Uchádzač:	doc. Mgr. et Mgr. Adriána Ingrid Koželová, PhD.
Pracovisko uchádzača:	PU, Filozofická fakulta, Inštitút romanistiky
Odbor HIK:	prekladateľstvo a tlmočníctvo
Oponent:	prof. RNDr. Daša Munková, PhD.
Pracovisko oponenta:	UKF v Nitre, Fakulta prírodných vied a informatiky, Laboratórium spracovania prirodzeného jazyka

Oponentský posudok som vypracovala na základe vymenúvacieho dekrétu za oponenta podpísaného predsedníčkou Vedeckej rady Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a dekanom fakulty, prof. PhDr. Beátou Balogovou, PhD., MBA, zo dňa 11.10.2022 a na základe predloženého spisu uchádzačky, ktorý obsahuje všetky potrebné podklady v zmysle príslušnej legislatívy.

Kvalifikačné predpoklady

Uchádzačka – doc. Koželová – má pre vymenovanie za profesorku v danom odbore absolvovanú vhodnú kombináciu európskych, resp. svetových jazykov. Francúzsku filológiu absolvovala v roku 1999 na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity a v roku 2003 si doplnila a rozšírila vzdelanie o prekladateľstvo a tlmočníctvo so zameraním na španielsky jazyk a kultúru. Po ukončení vysokoškolského štúdia od roku 1999 do roku 2006 doc. Koželová pôsobila ako učiteľka francúzskeho a španielskeho jazyka na Štátnej jazykovej škole v Prešove. V roku 2006 nastúpila na cestu vysokoškolského pedagóga najprv ako odborná asistentka na Inštitúte románskych a klasických filológií, neskôr ako docentka na Inštitúte romanistiky. V súčasnosti pôsobí na Inštitúte romanistiky FF PU na funkčnom mieste profesorky. Okrem spomínaných vysokoškolských vzdelaní doc. Koželová absolvovala rôzne odborné kurzy ako Projektový manažment či Digitálne kompetencie, ktoré umožnili naplno rozvinúť jej prekladateľskú kompetenciu, ktorá v sebe zahŕňa aj technologickú kompetenciu. Inauguranta navyše absolvovala aj niekoľko zahraničných študijných pobytov, napr. vo Francúzsku alebo Španielsku.

Svoje odborné zameranie najprv upriamila na literárnu vedu, ktorú neskôr prepojila s prekladateľstvom a tlmočníctvom. V roku 2010 získala akademický titul „PhD.“ v odbore literárna veda obhajobou dizertačnej práce s názvom „Recepcia diela G. G. Márqueza na Slovensku“ a v roku 2019 jej bol na základe úspešnej obhajoby habilitačnej práce s názvom „Preklad kultúrnych referencií z antiky a kultúrna kompetencia prekladateľa“ na pôde Prešovskej univerzity udelený vedecko-pedagogický titul „docent“ v odbore prekladateľstvo a tlmočníctvo. V tomto smere má uchádzačka všetky predpoklady na splnenie podmienok inauguračného konania v odbore habilitačného konania a inauguračného konania prekladateľstvo a tlmočníctvo.

Pedagogická činnosť

Svoju vzdelávaciu činnosť inauguranta už niekoľko rokov sústreďuje na prekladateľské a tlmočnicke disciplíny na prvom a druhom stupni vysokoškolského štúdia. Už počas jej pôsobenia na Inštitúte románskych a klasických filológií zabezpečovala translatologické disciplíny zamerané na umelecký a odborný preklad, ako aj na kritiku prekladu a hodnotenie

prekladu. Kontinuálnym prechodom na Inštitút romanistiky inaugurantka rozšírila svoje portfólio vzdelávacej činnosti o ďalšie translatologické disciplíny, ako napr. konzekutívne a simultánne tlmočenie. Okrem garantovania/zabezpečovania profilových predmetov štúdia bola (je) inaugurantka spolugarantkou bakalárskeho a magisterského študijného programu Francúzsky jazyk a kultúra. V rámci vzdelávacej činnosti by som chcela vyzdvihnúť vlastnú tvorbu učebných materiálov pre študentov prekladateľstva, najmä vysokoškolskú učebnicu „Prekladateľské kompetencie a kultúrne referencie z antiky“. Autorka v nej analyzuje prekladateľské kompetencie vo vzťahu ku kultúrnym referenciám z antiky. Vysvetľuje, že prekladateľská kompetencia neznamena iba jazykovú kompetenciu a jej význam nemá byť redukovaný iba na znalosť cudzieho jazyka. Poukazuje na rovnakú dôležitosť a význam noriem materinského jazyka, ako aj na vzájomnú súčinnosť jednotlivých subkompetencií prekladateľskej kompetencie.

V tomto kontexte by ma zaujímalo, *či miera dôležitosti a spôsobilosti zložiek prekladateľskej kompetencie študentov prekladateľstva sa mení, resp. akým smerom sa jednotlivé subkompetencie počas štúdia vyvíjajú?*

V rámci pedagogickej činnosti si dovoľujem tvrdiť, že doc. Koželová vytvorila vlastnú vedeckú školu, ktorá sa prejavuje v počte vedených záverečných prác. V pozícii školiteľky záverečných prác inaugurantka viedla 25 bakalárskych a 16 diplomových prác, pričom dvaja jej diplomanti boli finalistami súťaže SOUND (Súťaž o najlepšiu diplomovú a magisterskú prácu), ktorú organizuje Filozofická fakulta Karlovej univerzity v Prahe a Jednota tlumočníkov a prekladateľů. Pod jej vedením boli úspešne obhájené dve dizertačné práce a v súčasnosti vedie jednu dizertačnú prácu s prekladateľskou tematikou.

Vedeckovýskumná a expertízna činnosť

Doc. Koželová už niekoľko rokov participuje v národných a medzinárodných projektoch vzdelávacieho alebo vedeckého charakteru. V rámci edukačných projektov by som chcela spomenúť projekt KEGA zameraný na reálie z antickej kultúry ako súčasť prípravy študentov translatologických odborov, ktorého zodpovednou riešiteľkou je práve doc. Koželová. Inaugurantka sa v súčasnosti takisto podieľa na vedeckom projekte VEGA s názvom „Poemata de se ipso Gregora z Nazianzu“. Zameranie vedeckých a edukačných projektov korešponduje s publikovaním jej vedeckých a odborných prác (141 výstupov a 144 ohlasov na publikačné výstupy). Medzi najvýznamnejšie práce doc. Koželovej patria dve monografie s celkovým počtom ohlasov 22, kapitola vo vedeckej monografii s 5 ohlasmi a dva príspevky v časopisoch evidovaných v citačnej databáze Scopus/WoS s celkovým počtom ohlasov 3. Z najvýznamnejších prác by som chcela upriamiť pozornosť na monografiu s názvom „Prekladateľské kompetencie v kontexte domácej translatológie“, v ktorej autorka vedeckým a zároveň pútavým spôsobom približuje čitateľovi pohľady slovenských translatológov na prekladateľskú kompetenciu a význam jej jednotlivých subkompetencií. Inaugurantka konštatuje, že na prekladateľskú kompetenciu treba nahliadať ako na súvisiaci komplex usúvzťažnených kompetencií. Opäť sa v tomto kontexte ponúka otázka miery, resp. váhy jednotlivých kompetencií prekladateľa umeleckej literatúry a prekladateľa odbornej literatúry a otázka týkajúca sa prepojenia chápania (vnímania) prekladateľskej kompetencie slovenskými translatológmi so zahraničnými.

V tejto súvislosti by ma zaujímalo, *do akej miery korešponduje Váš pohľad na prekladateľskú kompetenciu so zahraničnými modelmi prekladateľskej kompetencie, napr. podľa PACTE alebo EMT, ktorý bol aktualizovaný v roku 2022.*

Vedeckovýskumná činnosť inaugurantky sa premieta aj do expertíznej a posudzovacej činnosti, v rámci ktorej posudzovala niekoľko projektov predložených do národných agentúr. Taktiež participovala na rigorózných, dizertačných a habilitačných konaniach, či už ako členka komisie, alebo ako oponentka. Recenzovala domáce a zahraničné štúdie, učebné texty a monografie. Je členkou redakčnej rady časopisu Jazyk a kultúra a Opera translatologica FF PU, odborovej

komisie Filológia (prekladateľstvo a tlmočníctvo) a zahraničných asociácií združujúcich učiteľov francúzskeho a španielskeho jazyka. Absolvovala niekoľko prednáškových zahraničných pobytov najmä v Španielsku, Francúzsku a v Českej republike. Svojimi skúsenosťami zo zahraničných pobytov doc. Koželová prispela k vytvoreniu spoločných projektov Strategických partnerstiev (napr. Právne systémy a právo obchodných spoločností v EÚ: preklad a tlmočenie v rozmanitosti) v rámci vytvoreného konzorcia univerzít zo Slovenskej a Českej republiky, z Rumunska, Španielska, Portugalska, Lotyšska a Francúzska.

Zvlášť treba vyzdvihnúť jej angažovanosť v súťaži Jazykový kvet akreditovanej MŠVVaŠ a v olympiáde v španielskom jazyku, ktorými doc. Koželová zvyšuje povedomie o španielskom jazyku medzi študentmi – potenciálnymi prekladateľmi a tlmočníkmi Prešovského samosprávneho kraja.

Výsledky jej vedeckovýskumnej činnosti boli ocenené ďakovným listom dekana FF PU a dvakrát vyznamenané aj cenou dekana FF PU.

Celkové hodnotenie

Kvalitná pedagogická činnosť je zvyčajne podporovaná vedeckým výskumom. Analýzu prekladateľských kompetencií doc. Koželovej v slovenskom translatologickom kontexte považujem za unikátnu a jej prínos pre rozvoj odboru za veľmi cenný. Rozširuje a posilňuje slovenský translatologický výskum, čo dokazuje svojimi vedeckými výstupmi, publikáciami i citáciami. Po preštudovaní predložených materiálov konštatujem, že vedeckovýskumné aktivity inaugrantky dopĺňajú kvality VŠ pedagogičky, ktorá sa venuje výskumu v oblasti prekladu kultúrnych referencií z antiky a prekladateľských kompetencií v kontexte slovenskej translatológie. Úspešne sa podieľa na príprave mladej generácie prekladateľov a tlmočníkov. Študentské záverečné práce školené doc. Koželovou sa umiestňujú na popredných miestach v medzinárodných študentských súťažiach.

Doc. Koželová popularizuje nielen francúzsky a španielsky jazyk medzi širokou verejnosťou, ale aj upevňuje renomé Inštitútu romanistiky FF Prešovskej univerzity nielen doma, ale aj v zahraničí.

Osobitne by som chcela zdôrazniť, že doc. Koželová výrazne prekračuje obligatórne kritériá v počte vedenia ukončených záverečných prác na prvom alebo druhom stupni štúdia (B.1.), v počte autorstiev vedeckých prác (B.3.) a v počte citácií a ohlasov na vedecké práce (B.6.) uvedených v kvantitatívnych podmienkach získania vedecko-pedagogického titulu „profesor“ v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Filológia FF PU v Prešove.

Záver

Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že uchádzačka spĺňa všetky kritériá na vymenovanie za profesorku a po úspešnom inauguračnom konaní a splnení všetkých legislatívnych požiadaviek v zmysle vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. **odporúčam** vymenovať uchádzačku **doc. Mgr. et Mgr. Adriánu Ingrid Koželovú, PhD.** za profesorku v odbore habilitačného konania a inauguračného konania prekladateľstvo a tlmočníctvo.

V Nitre 5. januára 2023

prof. RNDr. Daša Munková, PhD.